

UDK 902
ISSN 1330-0644
VOL. 13-14/1996.-1997.
ZAGREB, 1999.

P **riilozi**

Instituta za arheologiju u Zagrebu

Pril. Inst. arheol. Zagrebu
Str./Pages 1-210, Zagreb, 1999.

Pril. Inst. arheol. Zagrebu 13.-14./1996.-1997.
Str./Pages 1-210, Zagreb, 1999.

Časopis koji je prethodio

Prilozi 1., 1983., Prilozi 2., 1985., 3.-4., 1986.-1987., 5.-6., 1988.-1989., 7., 1990.,
8. 1991., Pril. Inst. arheol. Zagrebu 9., 1992., 10., 1993., 11.-12./1994.-1995.

Nakladnik/ Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU/
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/ Address of the editor's office

Institut za arheologiju/Institute of archaeology
HR - 10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 68
Telefon/phone/fax ++385/01/615 02 50, 615 12 90, 611 72 43

Glavni i odgovorni urednik/ Editor in chief

Željko TOMIČIĆ (Zagreb)

Redakcijski odbor/ Editorial committee

Dunja GLOGOVIĆ (Zagreb), Timotej KNIFIC (Ljubljana, SLO), Remza KOŠČEVIĆ
(Zagreb), Laszlo KÓVACS (Budapest, HUN), Kornelija MINICHREITER (Zagreb),
Mladen RADIĆ (Osijek), Željko RAPANIĆ, (Split) Aleksandar RUTTKAY (Nitra, SK),
Ivančica SCHRUNK (Minneapolis, USA), Željko TOMIČIĆ (Zagreb).

Prijevod na engleski/ English translation

Jadranka BOLJUNČIĆ
Goran HORVAT

Prijevod na njemački/ German translation

Nina MATETIĆ

Lektural/ Language editor

Marijan RIČKOVIĆ (hrvatski)
Ulrike STEINBACH (njemački)
Edo BOSNAR (engleski)

Dizajn/ Design

Roko BOLANČA

Korektural/ Proofreaders

Kornelija MINICHREITER, Zagreb
Željko TOMIČIĆ, Zagreb

Grafička priprema/ DTP

Studio "U", Zagreb

Računalni slog/ Layout

Ranko PERŠIĆ, Zagreb

Tisak/ Printed by

Tiskara Petravić d.o.o.

Naklada/ Circulation

600 primjeraka/600 examples

Sekundarne publikacije/ Indexed in

GERMANIA Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen
Archaeologischen Instituts, Verlag Philipp von Zabern, Mainz

Izdavanje časopisa novčano podupire

MINISTARSTVO ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE REPUBLIKE HRVATSKE
HR - 10000 Zagreb, Strossmayerov trg 4

Sadržaj

- 5 Proslov
 ŽELJKO TOMIČIĆ
- Izvorni znanstveni radovi**
- 7 KORNELIJA MINICHREITER
Zoomorfna idoloplastika obredno-ukopnog prostora
starčevačkog lokaliteta na Galovu u Slavonskom Brodu
- 23 IVANČICA PAVIŠIĆ
Nakit kasnog brončanog doba s nalazišta Špičak kraj
Bojačnog
- 33 DUNJA GLOGOVIĆ
Fibule iz Ljupča
- 41 REMZA KOŠČEVIĆ
Nekoliko starih brončanih nalaza iz okolice Samobora
- 49 GORANKA LIPOVAC VRKLJAN
Mitraička kulturna slika iz Umljanovića
- 61 IGOR FISKOVIĆ
Jesu li Polače na Mljetu bile sjelo vladara Dalmacije?
- 83 ŽELJKO RAPANIĆ
Spomenici nepotpune biografije *De ecclesiis datandis* (2)*
- 91 ŽELJKO TOMIČIĆ
Ranosrednjovjekovno groblje Zvonimirovo - Veliko Polje,
prinos poznavanju bjelobrdske kulture u podravskom dijelu
Slavonije
- 121 ZORISLAV HORVAT
Neke činjenice o cistercijskom samostanu i crkvi u
Topuskom
- 135 DRAGO MILETIĆ
Plemićki grad Belec
- 155 SNJEŽANA PAVIČIĆ
Osnovni tipovi bizantskih relikvijarnih pektorala
- 161 TAJANA SEKELJ IVANČAN
Kasnosrednjovjekovne keramičke čaše iz Sokolovca,
Rudina-Čečaveca i Kapan-Ivanca
- 179 GORAN GUŽVICA
JADRANKA BOLJUNČIĆ
Analiza učestalosti nagorjelih kostiju velikih zvijeri u
pleistocenskim naslagama špilje Vindije (Hrvatska)

Prikazi

- 187 ŽELJKO RAPANIĆ
VEDRANA DELONGA, Latinski epigrafički spomenici u ra-
nosrednjovjekovnoj Hrvatskoj, Split, 1996. Nakladnik:
Muzej hrvatskih arheoloških spomenika - Split. Serija:
Monumenta mediaevali Croatiae vol. 1. Str. 1.-608.
(Tekst, Literatura, Index epigraphicus, Index paleographi-
cus, Kazalo osobnih imena, zemljopisnih naziva i važni-
jih pojmova. Sa crtežima u tekstu (Maja Fabijanac i Mar-
ko Rogošić)+ LXXXIV tabli fotografija (Zoran Alajbeg)
+ fotografije u tekstu (Nenad Gattin)+1 karta, /32x23 cm/.

Contents/Inhaltsverzeichnis

Introduction
ŽELJKO TOMIČIĆ

Original scientific papers

- KORNELIJA MINICHREITER
*Zoomorphic Idols of the Starčevo Ceremonial and Burial Area Site
at Galovo, Slavonski Brod*
- IVANČICA PAVIŠIĆ
Schmuck der späten Bronzezeit vom Fundort Špičak bei Bojačno
- DUNJA GLOGOVIĆ
Fibeln aus Ljubač
- REMZA KOŠČEVIĆ
Several Old Bronze Finds from the Samobor Vicinity
- GORANKA LIPOVAC VRKLJAN
A Mithraistic Cult Relief From Umljanovići
- IGOR FISKOVIĆ
Were Polače on the Isle of Mljet the Seat of the Rulers of Dalmatia?
- ŽELJKO RAPANIĆ
*Denkmäler mit unvollständiger Biographie De ecclesiis datandis (2)**
- ŽELJKO TOMIČIĆ
*Der frühmittelalterliche Friedhof Zvonimirovo - Veliko Polje, ein Bei-
trag zu den Erkenntnissen über die Bjelobrdo-Kultur in der slawo-
nischen Podravina*
- ZORISLAV HORVAT
Einige Tatsachen über das Zisterzienserkloster in Topusko
- DRAGO MILETIĆ
Burg Belec
- SNJEŽANA PAVIČIĆ
Grundtypen der byzantinischen Reliquiarpektoralien
- TAJANA SEKELJ IVANČAN
*Spätmittelalterliche Keramikbecher aus Sokolovac, Rudina-
Čečavac und Kapan-Ivanac*
- GORAN GUŽVICA
JADRANKA BOLJUNČIĆ
*Analysis of the Frequency of Partially Burnt Large Carnivore
Bones in the Pleistocene Sediments at the Vindija Cave (Croatia)*

- 189 BORIS GRALJUK
Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, nova serija
ARHEOLOGIJA (A) - sv. 47., strana 41.-117.
ETNOLOGIJA (E) - sv. 47., strana 179.-272.
PRIRODNE NAUKE (PN) - sv. 31., strana 273.-447.
Sarajevo, 1992. - 1995.
Sarajevo 1996. godine
- 190 BORIS GRALJUK
ROBERT WHALLON I LIDIJA FEKEŽA,
Kvantitativna analiza oblika grobne keramike ranog srednjeg vijeka sa teritorija Bosne i Hercegovine,
Izvorni znanstveni rad, str. 43.-59., uz tekst, tablice, histogrami, slike.
- 190 BORIS GRALJUK
ENVER IMAMOVIĆ,
Rezultati probnih iskopavanja u Podastinju, Višnjici i Gromiljaku kod Kiseljaka,
Izvorni znanstveni rad, str. 61.-92., uz tekst, skice, slike, table
- 191 BORIS GRALJUK
VELJKO PAŠKVALIN,
Prilozi proučavanju ilirsko-panonskog plemena Dezitijata i njegovog teritorija u krajevima srednje Bosne u predrimsko i rimsko doba,
Izvorni znanstveni rad, str. 93. do 116., uz tekst 5 tabli.
- 192 BORIS GRALJUK
VELJKO PAŠKVALIN,
Kulturnopovijesna problematika sepulkralnih spomenika rimskog doba s područja Bosne i Hercegovine,
Izvorni znanstveni rad, str. 117.-145., uz tekst, karta nalazišta, 3 table sa 10 slika, bibliografija, sažetak na engleskom.
- 193 BORIS GRALJUK
KEMAL BAKARŠIĆ,
Citati nove serije Glasnika Zemaljskog muzeja, (Arheologija) 1946.-1986.
Izvorni znanstveni rad, str. 147.-167., 11 tablica, 4 grafikona, bibliografija, sažetak na engleskom.
- 195 Marija BUZOV
DIADORA, sv. 15., Zadar, 1993., stranica 452, zajedno s tablama, crtežima, planovima, tlocrtima, fotografijama te kartama.
- 199 Marija BUZOV
DIADORA, sv. 16.-17., Zadar, 1995., stranica 430, zajedno s tablama, crtežima, planovima, tlocrtima, grafikoni, fotografijama te kartama.
- 203 Marija BUZOV
BRUNO MILIĆ, RAZVOJ GRADA KROZ STOLJEĆA 2, SREDNJI VIJEK, ZAGREB, 1995., str. 424, sa ilustracijama, Glosarij, Bibliografija, Kazalo gradova, naseljenih mjesta i arheoloških lokaliteta, te Popis slika i crteža.
- 204 Dunja GLOGOVIĆ
EDWARD HERRING, Explaining Change in the Matt-Painted Pottery of Southern Italy. Cultural and social explanations for ceramic development from the 11th to the 4th centuries B.C., BAR International Series 722, 1998 (Oxford), 255 str., 176. slika.
- 207 Kornelija MINICHREITER
Kratice
- KORNELIJA MINICHREITER
Abbreviations / Abkürzungen

za vrijeme upravitelja novoformirane provincije Dalmacije, carskog namjesnika P. KORNELIJA DOLABELE, kao i druge izvore, Paškvalin prihvaća mišljenje PH. BALLIFA, K. PATSCHA, M. ABRAMIĆA, A. MAYERA, E. PAŠALIĆA, I. BOJANOVSKOG i drugih, da je područje oko gornjih tokova Bosne i Vrbasa naseljavalo ilirsko-panonsko pleme ili narod Dezitijati. U od ranije poznatom epigrafskom sepulkralnom spomeniku-cipusu iz Breze, na kojem je sačuvano ime TF Valensa Varro-nis-a f(iilius-a) princeps-a Daesitiati(um-a), a koji govori o počecima romanizacije, Paškvalin vidi i podatak o počecima urbanizacije na dezidijatskim prostorima. Baveći se, slično njegovim prethodnicima D. RENDIĆU-MIOČEVIĆU, A. MAYERU, I. BOJANOVSKOM, analizom epitafa sa sepulkralnog spomenika obitelji Batona iz koje je potekao i sam poznati vojskovođa Baton, organizator ilirskog otpora protiv Rimljana, Paškvalin na mjestu epigrafskog nalaza na brežuljku Vina u Župči kod Breze poduzima arheološko iskopavanje tra-gajući za dezidijatskim utvrđenjem HE/dum-om/. Ostatke ilirsko-rimske građevine ne nalazi, ali otkriva ranoslavensku nekropolu ketlaške grupe iz 10.-12. stoljeća, manje poznatu na ovim prostorima.

Odgovor na znanstveno pitanje, jesu li Dezitijati, prema tvrdnji antičkog povjesničara Strabona jedno od panonskih plemena, ili ilirsko, Paškvalin smatra da može dati jedino arheologija. U traganju za tim odgovorom, Paškvalin analizira rezultate svojih iskopavanja s nekropole pretpostavljenih Dezitijata u Kamenjači kod Breze, koje je poduzeo 1975. godine, i koje u ovom GZM prezentira prvi put. Na nekropoli sa ravnim grobovima uočava se ritus incineracije, tj. spaljivanja pokojnika, polaganja ili posipanja nagorjelih kostiju i pepela po grobnim konstrukcijama četvrtastih i oblikih formi, pravljениh od kamenih oblutaka i ploča. Također se uočavaju dvije kronološke faze spaljivanja i sahranjivanja, starija i mlada. Stariju karakteriziraju četvrtaste grobne konstrukcije po kojima se, uz polaganje grobnih priloga posipaju spaljeni ostaci umrlih, a kao prilozima, najčešći su željezna koplja, noževi, poneka fibula kasnolatske sheme i ulomci dosta grube keramike. Mladu fazu sahranjivanja karakteriziraju hrpice kamenih oblutaka iznad grobnih jama, pepeo incineriranih pokojnika s ostacima gareža i manjim ulomcima fine ili grube keramike, dok se prilozima poput željeznih kopalja i noževa, zajedno s drugim prilozima, polažu na kamene hrpe ili uz njih. Stariji način sahranjivanja (incineracije), prema arheološkim pokazateljima, naročito fibulama počinje se javljati na prijelazu iz 4. u 3. stoljeće pr. Kr., prakticirajući se do definitivne rimske okupacije ilirskih zemalja, tj. kraja stare ere, kada se prelazi na rimski način spaljivanja i sahranjivanja pokojnika u jame, točnije od cara Vespazijana, začetnika romanizacije i urbanizacije na dezitijatskom prostoru do kraja 3. stoljeća...

Na elemente urbanizacije i paralelne romanizacije dezitijatskog prostora ukazuju nalazi terma sa crno-bijelim mozaicima, hram Nimfej, villa rustica na lokalitetu Ograja u Putovičima kao i ostaci objekata u Tišini i ostaci ranokršćanske bazilike na lokalitetu Bilimišće, također kod Zenice. Kada je car Vespazijan podigao Sirmium na rang kolonije, kao i mnoga druga municipija, tada je to unapređenje pripalo i Municipiumu Bistuensium-u (Bistues = Nova et Vetus), za koju se smatra da se nalazila na prostoru Zenice. Romanizaciju i urbanizaciju među Dezidijatima nastavljaju Trajan i drugi. Paškvalin ukazuje na logično postojanje

autohtonog dezidijatskog naselja na tom prostoru prije rimskog. Ovo argumentira i spomenutim epigrafskim spomenikom iz kojeg se vidi da princeps Dezitijata Titus Flavius Valens Varronis filius stječe od Vespazijana ili njegovih nasljednika rimski civitet, i dakako poslije i drugi pripadnici povlaštenog sloja Dezitijata. O organiziranom dezitijatskom naselju unutar prostora kasnije antičke urbane aglomeracije ukazuje i nalaz lončarske peći i brojnih ulomaka keramike kasnolatske tradicije izrade ispod temelja rimskih terma u Ograji, kao i kopljaste fibule, fibule u formi bršljanovog lista, fibule kasnolatske sheme, sve iz perioda mlađeg željeznog doba od 2. do 1. st. pr. Kr. Paškvalin u karakteristikama dezitijatske keramike uočava kontaktni utjecaj keltskog plemena Skordiska iz pravca Gomolave u Panoniji.

Na kraju razmatranja arheoloških pokazatelja o dezitijatskoj zemlji do kojih je došao osobnim dugoročnim istraživanjem, Paškvalin razmatra i elemente i obrambenu funkciju kasnoantičkog kastrona na lokalitetu Gromile kod Kakanja, kao i utvrđenje na Gracu, nalazeći im analogije u onom sa Mogorjela kod Čapljine, iz vremena velikih i čistih ratova od 3. do 6. stoljeća, u funkciji sistema obrane Carstva na području unutrašnjosti Dalmacije.

Onima koji se bave prostorom Ilirika prije rimske okupacije i dakako provincijom Dalmacijom u vrijeme rimske vladavine, ovaj rad će biti nezaobilazna literatura.

Veljko Paškvalin,
Kulturnopovijesna problematika sepulkralnih spomenika rimskog doba s područja Bosne i Hercegovine, Izvorni znanstveni rad, str. 117.-145., uz tekst, karta nalazišta, 3 table sa 10 slika, bibliografija, sažetak na engleskom.

Ovaj rad V. PAŠKVALINA predstavlja sažetak njegove doktorske teze koja se zasniva na analizi 277 nadgrobnih spomenika svih tipova i kategorija kao i njihovih varijanata iz perioda rimske uprave na teritoriju današnje Bosne i Hercegovine, unutar rimske provincije Dalmacije i Panonije, odnosno, unutar Rimskog Carstva.

Kulturno-povijesna problematika nadgrobnih spomenika nekoliko stoljeća rimske vladavine na tlu Dalmacije i Panonije uključuje i razdoblje kršćanstva, u pratećem obredu spaljivanja (ritus incineratio) i skeletnog sahranjivanja (ritus inhumatio).

Nadgrobnne spomenike rimskog doba čine: *stele, grobne are, cippusi, urne, sarkofazi, mauzoleji i tituli.*

Tipološki analizirajući svaki od nadgrobnih spomenika, kao najbrojnije kategorije Paškvalin uvažava princip da tip spomenika određuje njegova vanjska forma koja je neodvojiva od njegovih strukturalnih elemenata i od likovnog sadržaja.

Tako stele dijeli na 8 osnovnih tipova. Tip A karakterizira arhitektonski element timpanona u formi edikule ili naiskosa. Tip B pravokutna forma i upisani zabat u obliku edikule (mali hram, kapelica). Tip C polukružna zasvođena niša u formi edikule. Tip D, samostalni svod - volta u obliku edikule, ili pravokutna forma i posebni dodatak, tzv. krunište. Tip F, nadsvođenost niša i bez elemenata arhitekture. Tip G, likovni motiv medaljona. Tip H, u obliku cipusa.

Stele tipa A, temeljem likovne i epigrafske analize poka-

zuju se kao najstarija kategorija na prostoru BiH, a njihovi su nosioci vojnici i veterani porijeklom iz Male Azije. Javljaju se odmah nakon dalmatinsko-panonskog rata 9. godine poslije Krista, a uz strukturalne promjene ovaj tip je prisutan sve do 4. st. Ostali tipovi se javljaju od 2. ili 3. st. poslije Kr., kao posljedica naseljavanja ovih krajeva orijentalnim, italskim i drugim doseljenicima iz provincije Panonije, Norika i Mezije.

Cipuse Paškvalin dijeli u dvije vrste. U jednu spadaju spomenici produženog stupa, odnosno pilastra, dok drugu vrstu karakteriziraju baza, središnji dio u obliku kocke i završni dio u obliku piramide. Bogati su likovnim, biljnim i drugim dekorativnim sadržajima, kao što su prikazi erota, Atisa, Ampeleusa, helenističke daće, konjanika, vinove loze, bršljana. Cipusi u zaleđe Dalmacije stižu pod snažnim uplivom heleniziranih provincija Tracije i Panonije ali i preko Salone i Narone.

Urne autor obrađuje po grupama s područja Japoda, Delmata i drugih krajeva obzirom na međusobnu tipološku i likovnu raznolikost. Urne s područja Japoda, dakle oko Pounja, Paškvalin dijeli na tri tipa ili varijante: s ispustom ili edikulom, s plitkim antama ili ispustima, i treći, bez ispusta ili anta. Prema likovnim predstavama uočavaju se dva obreda libacije; pod helenističkim utjecajem i drugi koji indicira na autohtoni japodski običaj libacije u kultu mrtvih. Motivi rozeta u koncentričnim krugovima ili u vijencu ukazuju na utjecaj sa prostora Panonije na Japode. Paškvalin isključuje bilo kakvu simbiozu Kelta s Japodima, argumentirajući to onomastičkim pokazateljima sa poklopaca i sanduka. Nalazišta većeg broja urni iz Ribića, Pritoke, Golubića, Doljana i Čavkića ukazuju na gustu naseljenost Japoda u Pounju.

Urne u zemlji Delmata (jugozapadnoj Bosni) imitiraju mauzolej ili hram bez arhitektonskih elemenata, i više su pod helenističkim utjecajem, prikazujući likove pokojnika, erota s girlandama, kultne atribute boga Dioniza, Magnae Matris, biljne motive poput vinove loze, akantuse, palme i drugo.

Sarkofazi se u osnovi dijele na predkršćanske i kršćanske. Temeljem likovnih prikaza i karakteristika sa ulomaka sarkofaga, Paškvalin u predkršćanskom periodu razlikuje četiri tipa. Prema prikazima poprsja pokojnika na akroterijima sarkofaga, ili posmrtnih maski, ili prikaza Hore sa pticom u ruci, s nekih nalazišta središnje Bosne, autor vidi jake utjecajne veze sa Salonom i posredno preko nje s Rimom.

Pretkršćanski sarkofag je, prema autoru, istodobni vjesnik inhumacije na prostorima Dalmacije, koji utječe i na funkciju i postanak starokršćanskog sarkofaga. Ranokršćanski sarkofazi su na prostoru BiH rijetko prisutni.

Obrađujući mauzoleje kao sepulkralne spomenike arhitekture na prostoru BiH, Paškvalin naglašava njihovu rijetkost. Izdvaja zabat mauzoleja iz Šipova s predstavom poprsja pokojnika u medaljonu. Tu uvrtava i ulomak zabata s prikazom meduze iz Pritoke, zatim ulomak zabata s prikazom žene u medaljonu koji pridržavaju eroti, nadvratnik s prikazom Tritona i nadvratnik s kompozicijom morske nemani na kojoj jaše Nereida. Od ranokršćanskih mauzoleja najpoznatiji je onaj sa hipogejem iz Turbeta kod Travnika.

U zaključnom razmatranju o sepulkralnoj problematici u rimsko doba na prostorima Bosne i Hercegovine autor ukazuje na značaj likovnih i dekorativnih sadržaja na njima, posebno ističući portrete pokojnika, koji omogućavaju izučava-

nje rimskog portreta već od julijevsko-klaudijeve epohe. Kao drugu važnu dimenziju podvlači mogućnost izučavanja kultne problematike, tj. religijske pripadnosti pokojnika u pojedinim periodima i na različitim prostorima. Tu su zatim elementi o kamenoklesarskim radionicama u blizini važnih urbanih centara kao što je Bistue, Delminium, Domavia, itd. Zatim govori o važnosti onomastičkih i epigrafskih informacija sa ovih spomenika, o mogućnostima izučavanja načina sahranjivanja pokojnika na prijelazu iz stare u novu eru, a posebno od početaka romanizacije.

I na kraju svog prikaza, autor ukazuje da "stele, cipusi, tituli i urne kronološki pripadaju dobu Principata, a sarkofazi, mauzoleji i dr. razdoblju Dominata".

Kemal Bakaršić,
Citati nove serije Glasnika Zemaljskog muzeja,
(Arheologija) 1946.-1986.
Izvorni znanstveni rad, str. 147.-167.,
11 tablica, 4 grafikona, bibliografija, sažetak na engleskom.

Ovim radom, autor iznosi rezultate do kojih je došao obradom 11.000 citata iz 640 naslova periodičkih publikacija korištenih u objavljenim radovima u Glasniku Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine - iz područja arheologije od 1946.-1986. godine. Razrađujući u prvom poglavlju znanstvene citate i njihov kontekst kao "prirodno mjesto u strukturi znanstvenog članka" ili "odziv samog citata u strukturi znanja", BAKARŠIĆ pristupa delikatno u određivanju granice između kvalitete i kvantitete citata, kao i pitanju određivanja granice relacija bibliometrijske analize i analize sadržaja mikrostrukture znanstvenog članka. Pozivajući se na M. WEINSTOCKA, koji razlikuje čak 15 razloga citiranja kao indikatora tematskog konteksta, znanstvene metodologije, korekcije, kritike i budućih tendencija, BAKARŠIĆ konstatira da "ni pored moguće širine klasifikacijske sheme za vrednovanje citata, procjenu izvorne relacije tekst-citat nije uvijek moguće u potpunosti primijeniti. Tretirajući "znanost arheologije.. kao dinamički i hermeneutički sistem koji se može ispitivati iz više pravaca, u čemu je znanstvena publikacija fizički nosioc znanosti u užem smislu", autor u istoj razlikuje pet funkcija; sredstvo tekućeg saopćavanja, arhivski depozitorij ispitnog i integriranog znanja, instrument profesionalnog statusa znanstvenika, medij pregleda literature i selekcije, te kanal za diseminaciju ostalih profesionalnih informacija.

Uradiivši bibliometrijsku analizu impozantnog broja od 486 znanstvenih članaka publiciranih u godištima nove sere GZM (Arheologija), t.j. sv. 1.-40./41. (1946.-1986.) na preko 11.000 bibliografskih jedinica, BAKARŠIĆ je dobio cijeli niz vrijednih podataka i pokazatelja važnih za sagledavanje i vrednovanje doprinosa pojedinih autora, arheoloških područja, časopisa iz BiH i iz drugih znanstvenih institucija u drugim državama koji se međusobno prožimaju kroz arheološku znanost. Obrađujući u drugom poglavlju svog rada citiranost tekstova iz GZM, on navodi koncentraciju dvaju nosivih krugova; bibliografiju Praistorije jugoslavenskih zema-